

El Pacte Nacional per a l'Educació a Catalunya: un camí equivocat

Semblava que era un bon moment per redreçar la situació de l'educació a Catalunya i afrontar amb decisió alguns dels reptes més importants que tenim. Però malauradament, el Pacte, que finalment s'ha signat sense el nostre suport, no va en la direcció adequada i com a USTEC·STEs no creiem que ofereixi ni mesures suficients ni garanties prou clares per donar resposta als problemes que l'educació pública té plantejats en aquests moments.

Les negociacions prèvies a la signatura del Pacte, en les quals USTEC·STEs va participar activament, varen ja marcar la línia que se seguiria fins a arribar a l'acord de la signatura. I és que el Departament va plantejar reunions unilaterals amb cada una de les organitzacions que previsiblement anaven a pactar. Això va impossibilitar poder conèixer el que plantejaven les altres organitzacions i va deixar en mans del Departament la versió definitiva del text, sense la transparència i la discussió social que hauria estat desitjable.

El Pacte, pel que fa a la problemàtica de la doble xarxa i a la fractura social a l'educació que tenim al nostre país, no planteja solucions viables que facin possible revertir l'actual situació i resituar l'educació pública com a eix vertebrador del sistema educatiu. De fet, durant els sis anys transitoris que planteja el Pacte, la patronal de la privada concertada pot optar per tres fórmules: 1) El contracte-programa, que implica el compromís d'incrementar el nombre d'alumnes amb necessitats educatives específiques en proporció anàloga a la dels altres centres de la zona i no cobrar cap quota a les famílies; a canvi, el Departament es compromet a aportar al centre les quantitats necessàries per arribar a la gratuïtat, com també ampliar els recursos per atendre aquest tipus d'alumnat; 2) Continuar igual com ara, però escolaritzant un nombre determinat d'alumnat en situació socioeconòmica desfavorida a canvi d'una dotació econòmica per cada 5 alumnes o fracció i de no cobrar quotes a aquest alumnat; i 3) Continuar cobrant quotes i seleccionant l'alumnat.

En tots tres casos hi està contemplat, també, que s'augmentarà la quantia del concert per tal d'actualitzar-la amb l'IPC; alhora que s'hi recull el compromís explícit d'incrementar els mòduls dels actuals concerts edu-

catius. Tot això implica augmentar els diners dels concerts i, per tant, de continuar desviant fons públics a centres privats concertats. No hem d'oblidar, tampoc, que tots els concerts actuals s'han renovat per 4 anys més.

D'altra banda, el Pacte preveu que en sis anys tots els centres concertats seran gratuïts, però no queda clar com es garanteix el control democràtic d'aquests centres ni com s'assegura que l'admissió d'alumnes no quedi condicionada per l'ideari del centre. Nosaltres creiem, a més, que aquesta no és una solució desitjable, ja que implica que l'Estat subvencioni el 100 % del cost de l'escolarització en centres que continuaran sent de titularitat privada i amb ideari propi, la majoria de caràcter religiós.

Nosaltres pensem que aquest Pacte havia d'haver servit per revertir l'actual situació, represtigiant l'educació pública, fent-la atractiva per a totes les classes socials i limitant els concerts als centres que compleixin la seva funció social. Hi hauria d'haver un compromís explícit i una aposta clara per ampliar i reforçar l'educació pública, per posar els mitjans perquè alguns centres concertats poguessin integrar-se progressivament a la xarxa pública, per posar límits clars a la concertació i fixar mecanismes eficaços per eliminar els concerts que més s'allunyen dels criteris en què es basa la seva concessió.

Tot plegat ens fa pensar també si la famosa sisena hora no té més relació amb el finançament de la privada concertada, a la qual progressivament se li subvencionarà aquesta sisena hora, que no pas amb l'hipotètic augment de qualitat a la pública. De fet, fins ara no s'ha demostrat pas que una hora més de classe en aquesta franja d'edat, millori els resultats escolars de l'alumnat.

D'altra banda, també és veritat que el Pacte ofereix algunes millores, sobretot un cert esforç pressupostari. Una part d'aquest pressupost, però, va destinada, majoritàriament, a mesures socials i a facilitar la conciliació escolar i familiar: beques de menjador, acolliments matinals, extraescolars, subvenció de llibres de text, plans d'entorn, obertura dels centres tot juny i tot setembre, etc. Creiem que totes aquestes mesures fan falta i celebrem que s'hi destinin els recursos necessaris, tot i que pensem que per a això no calia cap Pacte.

Ara bé, una altra part molt important del pressupost es dedicarà a la sisena hora i als centres concertats, per la qual cosa, el que es destina estrictament a millores en els centres educatius acaba sent molt insuficient; sobretot pel que fa als recursos dedicats a l'ensenyament secundari que, com tothom sap, és una de les etapes on es concentren més dificultats i on era imprescindible fer un gran esforç i que, paradoxalment, ha quedat incomprensiblement marginada.

Finalment, pensem que amb aquest Pacte no es valora prou la tasca que, any rere any, està fent l'escola pública i els i les ensenyants que hi treballen. S'ha obviat el fet que, malgrat fer una hora menys que la concertada a l'etapa de primària, malgrat assumir la major part de la problemàtica social i malgrat donar acollida a tot l'alumnat, l'escola pública obté uns resultats molt similars a la concertada (si es compara, naturalment, el mateix tram socioeconòmic). Pensem que la qualitat de la xarxa pública hi hauria d'haver quedat clarament reflectida i no haver optat per posar la concertada com a "model" (d'horari, de gestió, de selecció de professorat, etc.). Creiem que, amb totes les mancances, l'educació pública a Catalunya, amb tots els professionals que hi treballem, continua tenint una gran qualitat i cal defensar-la.

I és per tot això que, malgrat que hauríem volgut signar aquest Pacte, i malgrat que hem fet moltes aportacions en el seu redactat, finalment no ens ha estat possible donar-hi el nostre vistiplau. Lamentem molt que el Pacte s'hagi acabat signant en els termes actuals, ja que estem convençuts i convençudes que hem perdut una gran oportunitat per millorar realment l'educació pública de Catalunya.

USTEC·STES

Barcelona (08007): Ronda Universitat, 29, 5è Telèfon 93 302 76 06 - Fax 93 302 55 99

Girona (17001): Eiximenis, 14, 2n 2a Telèfon 972 20 20 34 - Fax 972 41 17 03

Lleida (25002): Pg. Ronda, 2, 1r 4a Telèfon 973 26 30 32 Fax 973 27 25 07

Tarragona (43003): August, 21 entl. 1a Telèfon 977 23 52 63 Fax 977 23 90 04

Tortosa (43500): Rosselló, 6, entl. Telèfon i Fax 977 51 10 46

Alt Urgell i Cerdanya: 687 77 85 77

Pallars Jussà i Pallars Sobirà: 676 66 67 54

Maresme Telèfon: 609 76 94 45 **Internet:** <http://www.sindicat.net>

Correu electrònic: ustecstes@pangea.org girona@sindicat.net lleida@sindicat.net tarragona@sindicat.net

- 1 USTEC·STEs ha defensat sempre i continua defensant que l'educació pública ha de ser l'eix vertebrador de tota l'educació, ja que només amb una bona xarxa pública, de qualitat i igual per a tothom, és possible avançar cap a una millora de la igualtat d'oportunitats i l'equitat social.
- 2 La possibilitat de concertar els centres privats, que va regular la LODE (1985) com a complement d'una xarxa pública insuficient, ha estat distorsionada i en els últims 23 anys de govern de CiU s'ha utilitzat per concertar tot tipus de centres privats que ni tan sols complien els requisits legals (gratuïtat, no discriminació de l'alumnat i funció social).
- 3 Això ens ha portat a la situació actual en la qual hi ha una gran fractura social entre els centres públics i els centres privats concertats, amb una escolarització totalment diferenciada per classe social i per origen cultural, on els centres públics acullen la immensa majoria d'alumnat immigrant, d'alumnat amb dificultats i d'alumnat amb risc d'exclusió.
- 4 Davant d'aquestes circumstàncies, nosaltres creiem que un Pacte Nacional per l'Educació hauria de fer possible canviar aquesta situació, augmentant encara més el prestigi de l'educació pública, fent-la atractiva per a totes les classes socials i limitant els concerts als centres que compleixin la seva funció social.
- 5 L'actual redactat del Pacte que presenta el Departament no acaba de reflectir la voluntat clara d'impulsar l'educació pública; és del tot insuficient, ofereix molt poques garanties de canviar l'actual model educatiu i, fins i tot, hi ha el perill d'acabar consolidant i ampliant la fractura social que actualment comporta la doble xarxa.
- 6 Trobem a faltar un compromís explícit i una aposta clara per l'educació pública, com també mesures més concretes respecte a les condicions i límits per concertar, i mecanismes eficaços per eliminar progressivament alguns concerts.
- 7 El compromís d'augmentar una hora lectiva per a l'alumnat de primària i de finançar aquesta sisena hora als centres concertats amb contractes programa i la possibilitat de finançar aquesta hora a la resta de centres concertats, a més a més de les polítiques anteriors relatives als concerts ja signats en el tram 3-6 i a l'augment dels mòduls d'alguns centres concertats, té com a resultat un desviament de diners públics, que són destinats a incrementar les subvencions als centres privats, en detriment de dedicar-los a ampliar i millorar les condicions dels centres públics.

8 El text actual del Pacte, a més del tema de la pública-privada, planteja altres qüestions sobre les quals tenim també desacords:

- **La implantació de la sisena hora** a primària. Sempre hem manifestat que no és una mesura prioritària ni necessària, i que, dins l'horari actual, el que cal és adoptar mesures que permetin de forma efectiva i real el tractament de la diversitat, disminuir ràtios i dotar els centres de prou recursos humans i materials per atendre amb qualitat tot l'alumnat. Donat, a més, que aquesta sisena hora suposa una inversió de recursos molt important, creiem que s'haurien de destinar a solucionar qüestions més urgents i necessàries.
- **Educació Secundària Obligatòria:** la gran oblidada. Tots els indicadors ens avisen que un dels reptes més importants que té avui dia el nostre sistema educatiu és justament l'Educació Secundària, tant pel que fa als resultats com els problemes creixents de massificació i de convivència. Calen, doncs, contemplar mesures específiques per a aquesta etapa, tals com: disminuir el nombre d'alumnes per aula i, d'una manera molt significativa, disminuir-lo en aquells centres que tenen més alumnat amb dificultats; augmentar el professorat per tal que es pugui desdoblar i fer una atenció més individualitzada; ampliar els recursos per a l'acollida de l'alumnat nouvingut; oferir formació adequada al professorat per tal de poder adquirir millors eines pedagògiques per afrontar els nous problemes de l'alumnat; augmentar el nombre de professionals, sobretot de psicologia, que puguin atendre els conflictes psicopatològics; implementar aules taller amb recursos materials i humans per a aquell alumnat amb dificultats per seguir el currículum estàndard; augmentar les hores per fer coordinacions; disminuir les hores lectives per als tutors/es de l'ESO, etc.
- **Formació Professional.** Caldria incentivar els Cicles Formatius, estimular la seva importància social, fer més atractiva l'oferta de la FP apropant-la a les necessitats actuals, facilitar la inserció laboral i la continuïtat d'aquests estudis cap al batxillerat o a la Universitat. Cal reordenar el mapa escolar de la FP, augmentar i modernitzar l'oferta pública de cicles formatius, renovar els equips i facilitar el reciclatge formatiu del professorat.
- **Coeducació.** Deplorem que aquest Pacte no contempli una mesura educativa i preventiva tan important com és la coeducació als centres educatius, com a mesura d'equitat i contra la violència de gènere, i més tenint en compte que era un compromís previ del Pacte del Tinell.
- **Autonomia i gestió de centres.** Si bé estem totalment d'acord que els centres tinguin un marge d'autonomia per tal d'adequar-se al seu alumnat i al seu entorn, si no es garanteix un model de gestió democràtica i participativa, l'autonomia pot derivar cap a una major jerarquització dels centres, desmuntant el treball en equip que és absolutament necessari per millorar l'educació. Creiem que els llocs singulars han de tenir un perfil i la seva adjudicació ha de ser a través d'un concurs públic amb barems objectius com

en qualsevol altra adjudicació. L'autonomia, el perfil propi dels centres i el dret d'elecció que figuren en el Pacte, poden obrir diferències significatives entre els centres i fomentar la competitivitat, en lloc de garantir la mateixa qualitat a tots.

■ **Corresponsabilitat dels ajuntaments** amb l'educació. Creiem que és positiu apropar els serveis als ciutadans i propiciar les decisions d'àmbit local, però si volem una equitat en aquests serveis s'ha de vetllar perquè la descentralització no signifiqui deixar-los en mans de diferents realitats (polítiques, socials, econòmiques) que puguin donar diferent qualitat i/o quantitat de servei. Hi ha d'haver un control i el compromís de no externalitzar els serveis educatius que es traspassin als ajuntaments, cosa que no consta en la redacció del Pacte. Els diners públics que es traspassin als ajuntaments no poden servir per privatitzar.

■ **Professorat.** El Pacte no millora les condicions laborals del professorat i, en canvi, planteja una promoció professional horitzontal lligada a l'avaluació, amb la qual ja hem manifestat reiteradament el nostre desacord. El professorat que compleix una funció ha de tenir les hores suficients per dur-la a terme i no pas ampliar-li encara més la jornada, el ventall horari i la diferència de salaris entre el professorat. No hi consta, tampoc, cap compromís per millorar el sistema d'accés actual ni per oferir un accés diferenciat al personal interí.